

Toetsbeleid Haarlem College
September 2016

Inhoudsopgave

Toetsbeleid Haarlem College – Doe meer met minder	p. 3
1. Wat is een toets	p. 3
2. Onderwijsvisie	p. 3
3. Kwaliteitseisen	p. 4
4. De toetspraktijk	p. 4
5. Afspraken	p. 6
Gebruikte afkortingen	p. 8

Toetsbeleid Haarlemcollege **Doe meer met minder**

(voor uitleg van gebruikte afkortingen kijk op de laatste pagina)

De toetscoördinator heeft dit toetsbeleid ontwikkeld op basis van input van de vakgroepen en het MT. Het toetsbeleid is besproken in de MR. Dit toetsbeleid wordt uitgevoerd in de gehele organisatie.

Het beleid is erop gericht een gestroomlijnd en eenduidig toetsbeleid te voeren. Dit is voor leerlingen, ouders en medewerkers voorspelbaar en overzichtelijk. Het beleid leidt tot toetsing op het juiste niveau met een goede voorspellende waarde. Ook is het beleid erop gericht het aantal toetsen terug te brengen, maar de bruikbaarheid van de toetsuitslagen te verhogen. Hiermee worden de prestaties van leerlingen op waarde geschat en kan de determinatie van leerlingen naar het bij hen passende niveau, helder en eenduidig verlopen.

1. Wat is een Toets?

Een toets is een instrument voor het meten van kennis en vaardigheden (praktische vaardigheden en houdingen) die door middel van studie en/of onderwijs op een of ander vakgebied zijn verworven.

(cito begrippenlijst)

Een gedegen toetsbeleid heeft de volgende doelen voor ogen:

- Duidelijke kwaliteitseisen, definities, regelingen en procedures omtrent toetsing.
- Deskundigheidsbevordering – en bewaking van de medewerkers.
- Bevordering van afstemming en samenwerking.
- Afleggen van verantwoording naar externe instanties zoals inspectie en ouders.
- Duidelijke informatie naar de leerling toe omtrent inhoud, scoring en normering van de toets

2. Onderwijsvisie

De onderwijsvisie is uitgangspunt van het toetsbeleid, d.w.z. dat toetsing aansluit bij doelen zoals:

- onderwijs op maat
- optimale ontwikkelingsmogelijkheden naar een diploma op het hoogst haalbare niveau
- waarborg van op – en doorstroom
- leren in toenemende eigen verantwoording
- ontdekken van eigen leerstijlen
- leren in samenhang

Goede toetsing houdt daarom rekening met de volgende functies:

- Diagnostische functie:

Onderwijs op maat krijgen

- Didactische functie:

Regelmatig en voldoende leren/werken

- Determinerende functie:

Op het juiste niveau geplaatst worden

- Selectiefunctie:

Slagen voor een examen op het voor de leerling hoogst haalbare niveau

- Kwalificerende functie:

Doorstroom naar een passende (mbo) opleiding

Vaak heeft een toets meerdere functies. Het is van belang om vooraf vast te stellen welke functies een toets heeft omdat de keuze consequenties heeft voor de meeste aspecten van de toets, zoals leerstof, correctie, scoring en normering.

3. Kwaliteitseisen

Een goed toetsbeleid en een goede toetspraktijk dragen bij tot goed onderwijs. Het aantal toetsen dient zo klein te zijn als mogelijk om nog effectief te zijn. Door de kwaliteit van de toetsen te verhogen kan de kwantiteit verlaagd worden. Binnen het beleid van de school dienen expliciete kwaliteitseisen aan de toetsing gesteld te worden; het waarborgt de kwaliteit van toetsen, testen en werkstukken. De rapportcijfer van ieder vak dient in dit verband een voorspellende waarde te hebben over de nog te behalen eindexamencijfer. Er wordt gedacht aan onderstaande kwaliteitsaspecten:

- Validiteit en betrouwbaarheid:

Een toets moet dat meten waarvoor hij ontworpen is. Hiervoor moet de docent scherp hebben welke kennis en inzicht hij wil meten; een toetsmatrijs helpt de validiteit van een toets te bewaken. Een toets is betrouwbaar als het resultaat niet afhankelijk is van toevalligheden. Daarvoor moeten:

- ✓ formuleringen eenduidig zijn.
- ✓ het effect van faalangst geminimaliseerd worden door b.v. te beginnen met een makkelijke vraag.
- ✓ de toets moet de leerstof redelijk dekken.
- ✓ de vragen niet sterk cumulatief zijn.
- ✓ de beschikbare tijd evenredig verdeeld worden over de vragen/opgaven.
- ✓ het taalgebruik passen bij leerstof en niveau.
- ✓ vragen en opdrachten zo veel mogelijk aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen.

- Objectiviteit

Dit heeft zowel betrekking op de constructie als ook op de correctie van toetsen. Bij de toetsconstructie gaat het erom dat een andere deskundige docent over dezelfde leerstof min of meer dezelfde vragen zou stellen; dit heeft te maken met duidelijke afspraken binnen de vaksecties over de te behandelen leerstof, diens aanvulling met leerstof uit andere bronnen dan de gebruikte methode en het wel dan niet toetsen daarvan.

Bij de beoordeling gaat het erom dat een andere beoordelaar tot nagenoeg dezelfde cijfers zou komen. Hiervoor dienen de vaksecties een correctiemodel met scoring en normering voor de toets te ontwikkelen en alle leden van de vakgroep moeten zich hieraan houden.

- Transparantie

Toetsing, scoring en normering dienen voor alle betrokkenen transparant te zijn, het toetsbeleid is op de website en in Magister terug te vinden.

4. De toetspraktijk

Goede toetsing vraagt om samenwerking van alle betrokkenen, zoals in het vervolg getoond wordt:

Alle leden van de vaksectie

- weten dat toetsen verschillende doelen hebben.
- kunnen toetsen ontwikkelen.
- weten waar zij informatie over toetsen kunnen vinden.
- kunnen toets resultaten beoordelen en interpreteren.

- kunnen de kwaliteit van toetsen en examens beoordelen.
- gaan desgewenst op (na)scholing over het maken van toetsen.
- kennen de kerndoelen van hun vak en ontwikkelen een PTD (programma van toetsing en doorstroming) ter bewaking van de doorlopende leerlijnen.
- ontwikkelen een PTO en een PTA.
- ontwikkelen kwalitatief hoogwaardige toetsen voor hun PTO (programma van toetsing en overgang) en PTA (programma van toetsing en afsluiting).
- hanteren daarbij de afgesproken toetstaal en regels voor de lay-out van de toetsen.
- ontwikkelen een correctiemodel voor de toetsen.
- ontwikkelen een scoring – en normeringsmodel.
- kennen de determinatiefunctie van toetsen.
- ontwikkelen hiervoor minimaal 2 RTTI toetsen per leerjaar 1,2,3 en per niveau.
- zijn bekend met toets analyses volgens RTTI – online en OMZA.
- analyseren methode gebonden toetsen en passen deze waar nodig aan.
- evalueren jaarlijks de kwaliteit en resultaten van de afgenomen toetsen binnen het PTO en PTA en nemen gerichte actie naar aanleiding hiervan.
- nemen de gemaakte en geanalyseerde toetsen op in Magister.

De vakdocent

- houdt zich aan binnen de sectie gemaakte afspraken over toetsen en normering.
- geeft een proefwerk minimaal 5 werkdagen van tevoren op en kijkt deze binnen 10 werkdagen na.
- geeft de leerstof voor de toets duidelijk en schriftelijk op.
- geeft de leerling feedback over zijn resultaten.
- Initieert indien nodig en na overleg met de vaksectie het mogelijk bijstellen van de normering.

De vakgroepsvoorzitter

- ziet erop toe dat alle leden zich houden aan de gemaakte afspraken.
- gaat hierover indien nodig in gesprek met collega's uit de vakgroep.
- schakelt bij duidelijke onwilligheid/onvermogen de teamleider in.
- raadpleegt bij hulpvragen de toetscoördinator.

De mentor

- instrueert leerlingen over het toetsbeleid van de school.
- helpt leerlingen bij het plannen van toetsen.
- geeft tips over studie aanpak, aanleren van studievaardigheden.
- bespreekt de vorderingen met de leerling en diens ouders.
- bewaakt de gemaakte afspraken over de hoeveelheid en het inplannen van toetsen.
- bemiddelt tussen de vakdocent en de klas m.b.t. planning, etc.

Het MT

- heeft een duidelijk toetsbeleid opgesteld.
- hanteert de daarin transparante en uitvoerbare afspraken / regels omtrent hoeveelheid, de kwaliteit en de afname van toetsen.
- waarborgt zorgvuldigheid met betrekking tot alle aspecten van toetsing door regelgeving en organisatorische maatregelen
- stimuleert door het toetsbeleid prestatiegericht werken van docenten en leerlingen.
- bewaakt en bevordert de deskundigheid van de medewerkers met betrekking tot toetsing.
- bewaakt de koppeling van onderwijsvisie en toetsing.
- communiceert het toetsbeleid naar ouders toe.
- werkt hierin samen met de toets coördinator.

De MR (Medezeggenschapsraad)

- Controleert en stemt in.

De toets coördinator

- Ontwikkelt en bewaakt samen met het MT een kwalitatief hoogwaardig, realistisch en uitvoerbaar toetsbeleid.
- zorgt voor een intervisiegroep; collega's die vraagbaak kunnen zijn over het ontwikkelen en afnemen van toetsen.
- geeft advies aan vakgroepen omtrent het ontwikkelen van PTD, PTO en PTA.
- werkt samen met de examensecretaris.

De leerling

- weet welke leerstof hij zich voor een toets te eigen moet maken.
- weet hoe hij zich deze leerstof eigen moet maken.
- begrijpt de vraagstelling van de toets.
- heeft inzicht in de maximum score per vraag en de normering van de toets.
- weet ruim van tevoren wanneer een toets afgenomen wordt.
- krijgt inzicht in (gebrek aan) eigen kennis en vaardigheden
- leert van zijn fouten
leert en werkt voldoende en regelmatig
- krijgt gefundeerde adviezen met betrekking tot bevordering naar een bij hem passend niveau.

5. Afspraken

Het Haarlemcollege kent de volgende toetsen:

- Proefwerk:

Een vorderingstoets van grotere omvang.

- Schriftelijke/mondelinge overhoring:

Een toets van beperkte omvang zoals b.v. enkele onderdelen van een hoofdstuk.

- Praktische opdracht:

Een praktische verwerking van de leerstof, bijvoorbeeld een werkstuk.

- Praktijk toets:

Een vakgerichte toets in een praktijk simulerende omgeving.

- RTTI:

Tenminste 2 RTTI toetsen per vak, per schooljaar. Deze toetsen hebben een diagnostische en determinerende functie. Het HC maakt gebruik van RTTI – online en OMZA. Leerlingen en hun ouders kunnen de uitslag van deze toetsen op Magister inzien en met mentor/loopbaancoach analyseren.

- Cito volgtoetsen:

Vanaf de brugklas tot eind klas 2 wordt gebruik gemaakt van de cito volgtoetsen. Deze toetsen hebben een diagnostische functie.

Bovenbouw:

Hier gelden de regels van het examenreglement en het PTA. Het PTA wordt jaarlijks na het CSE geëvalueerd en indien nodig aangepast. Het MT initieert de evaluaties van het CE en het CSE en ziet erop toe dat gemaakte afspraken in concrete acties omgezet worden. Alle aanpassingen zijn voor de zomervakantie gereed; het PTA en het examenreglement worden tijdens de eerste ouderavond in september aan de leerlingen en hun ouders gepresenteerd en uitgelegd. PTA en examenreglement zijn terug te vinden op Magister.

Onderbouw en klas 3:

De toetsen in de onderbouw en in klas 3 vallen binnen het PTD en het PTO. Sommige toetsen in klas 3 vallen ook binnen het PTA.

Het PTO wordt aan het eind van het schooljaar door de vaksecties geanalyseerd en indien nodig aangepast. Aan het begin van het schooljaar wordt het PTO op de eerste ouderavond in september aan de ouders gepresenteerd en is vervolgens terug te vinden op de website/in Magister.

Aantal toetsen:

Het schooljaar bestaat uit 4 periodes van 8 à 9 weken. Hierna volgt een cijferlijst of een rapport. Er zijn 2 cijferlijsten en 2 rapporten. Per periode leveren 1 en 2 – uurs vakken maximaal 1 proefwerk/vorderingstoets en 1 verzamelcijfer s.o. Vakken van meer dan 2 lesuren per week leveren minimaal 1 proefwerk/vorderingstoets en 1 verzamelcijfer s.o. Er mogen per dag maximaal 2 proefwerken gegeven worden. De toetscoördinator bewaakt dit proces.

Weging:

De vaksectie legt cesuur, scoremodel, beoordelingsnormen en weging vast en maakt een bruikbaar correctiemodel.

Beoordeling:

Er wordt voor een cijfer een schaal 1t/m 10 gehanteerd. Er wordt afgerond op 1 cijfer achter de komma, er is geen bodemcijfer vastgesteld. Er is sprake van een voortschrijdend gemiddelde van alle tot dan toe behaalde cijfers.

Inhalen van Toetsen:

Na verzuim haalt de leerling de toets in. Hij is zelf verantwoordelijk voor het maken van een afspraak voor het inhalen van de toets. Als de leerling zich zonder geldige reden niet meldt op de gemaakte afspraak, kan het werk met een -1- beoordeeld worden.

Aankondiging van toetsen:

Alle proefwerken worden minimaal 5 schooldagen van tevoren opgegeven en in Magister vermeld. Leerlingen noteren de toets in hun agenda. De agenda is maatgevend! De te toetsen leerstof wordt duidelijk omschreven.

Nakijken van Toetsen:

Een toets moet binnen maximaal 10 werkdagen nagekeken en in Magister ingevuld zijn.

Inzage en Nabespreken:

Leerlingen hebben het recht om hun gemaakte en beoordeelde toets in te zien en met de docent te bespreken. Het gemaakte werk blijft op school. Communicatie van de uitslag van formatieve toetsen naar ouders, leerlingen en docenten is verplicht.

Lay-out:

Voor alle toetsen wordt een gemeenschappelijk toetskop gebruikt waarin het vak, het onderwerp van de toets, de klas, het niveau van de klas en de cesuur aangegeven is. De lay-out is overzichtelijk, lettertype is Verdana 14.

Toetstaal:

Alle vakken gebruiken een vooraf vastgesteld vocabulaire voor de vragen en opdrachten van de toets. De docenten zijn op de hoogte van de afgesproken toetstaal. Deze is te vinden in de map 'Toetszaken' op Magister.

Dyslectische Leerlingen:

De aangepaste regels voor dyslectische leerlingen zijn terug te vinden op de website en in een apart stuk.

Gebruikte afkortingen:

MBO:

Middelbaar Beroeps Onderwijs

MR:

Medezeggenschapsraad

MT:

Management team

PTA:

Programma van toetsing en afsluiting

PTO:

Programma van toetsing in de onderbouw

PTD:

Programma van toetsing en doorstroom

CSE:

Centraal Schriftelijk Examen

RTTI:

Een toetsmethode die inzicht geeft in zwakke en sterke punten van leerlingen, zodat docenten en leerlingen meer te weten komen op welk leerniveau zij moeten bijsturen om tot betere resultaten te kunnen komen.

OMZA:

Een observatiesysteem waarbij de leraar in kaart brengt hoe individuele leerlingen scoren op Organisatievermogen, Meedoen, Zelfvertrouwen en Autonomie. OMZA en RTTI houden verband met elkaar.